

رُهِيبًا الْقُرْآنُ - دري سڪي علمدان فلسفه

حڪوم اسلام سسوي باڪي
ٽيف ٢ تمغه دان ٽيف ٢ ماس

- بايق داتارا اورغ ٢ اسلام ڪيت - تراوتمان يفترفلاجر چارا بازه - مندغ حڪوم اسلام ساڪي "موموء" اتو ساڪي اوندغ ٢ يفتيدق سسوي دجالنڪن دالم قرون ڪدوا فوله اين اتوء دجادينڪن اوندغ ٢ داسر باڪي سبواه نگارا يغ مردیکا. ساله فهم يغمديڪن اينله يغ مندوروغ سغه اورغ ٢ ڪيت يغبرباڪ اسلام تنافي برفيڪر دغن فيڪران اورغلاءين، ترڪامق منچادغڪن افيل ملايا مردیکا ڪلق هندقله چارا فمرنتاهن منوره چارا فمرنتاهن هندو. سغههن فول منچادغڪن چارا فمرنتاهن بازه، دان هاروس اڪن ادفول يغ منچادغڪن چارا فمرنتاهن جفون، چينا، سيام، برما دان ستروسن، ڪران چارا فمرنتاهن اسغ يغبرباڪي ٢ چورق راڪمن ايت ددندغ لبه برڪماجوان دان سسوي دغن فرايدران زمان.

اوله عبدالله باسميح

ڪتيڪ - فواق يفترفلاجر دغن اجران اسلام.

1 - فواق تيدق ترِفلاجر

فواق اين اداله مليفوتي اورغ ٢ عوام يغ بوت حروف دان اورغ ٢ يغ ممفوبأي فلاجران رنده، يغ تيدق دافه ملايقنڪن مريڪ برفيڪر سچارا بيس ترهادف ٽيف ٢ فرڪارا يغ دبتغڪن ڪفد مريڪ دان مغميل سوات ڪفوتسن يغ تغه دان بتول. مريڪئيت تيدق ممفوبأي فغتهوان لغسوغ تنغ حڪوم شرع دڪچواليڪن فغرتين يغ دغڪل دريحال عباده. ڪبايقنڪن مريڪ منونينڪن عباده ساڪي جنترايغ منجالنڪن ڪرچان، دغن برتقليد ڪفد باف، سودارا، اتو ڪورو مريڪ. جازغ سڪالي توان دافه داتارا مريڪ يغ برعمل عباده دغن برفندو ڪفد فياستن دان فغتهوانن يفترسنديري. جلسن ڪبايقنڪن فآتوره بلاڪ. ددالم فواق اين ترمليق ڪبايقنڪن اورغ ٢ اسلام. يغ تيدق ڪورغ ددرف دلانن فوله فراتوس

اورغ ٢ اسلام يغ مهم اسلام دغن فهامن سوغسغ سدڪين اين ميمغ بايق. بوڪن سهاج دملايا بهڪن دلانين ٢ نڪري جوڪ. فهامن ساله يغبربها اين - يفتيدق اوبهن عبارة "فيسو ماڪن ساروغ" - تله دهوراينڪن سبب مسين اوله اهل ٢ فغتهوان ڪيت يغبرجوا اسلام، دان ممفوبأي غيره ترهادف ڪسوچين اسلام. داتاران ساي فيليهڪن دسين هورايين دان فنجلاسن توان "عبدالقادر عوده" سورغ حاڪم مصر يغ ڪيلاغن ددالم ڪتابن: "الاسلام بين جهل ابنايه وعجز علمائه" اتو "اسلام، داتارا ڪجاهيلن فملوق ٢٠٠٠ دان ڪلماهن عالم علمائن":

فهم اورغ ٢ اسلام ترهادف شريعه اسلام اداله بربيدا منوره فريدان ڪادان هيدوف ٽيف ٢ سورغ دان فنديديقنن. مريڪ اداله ترهاڪي ڪفد تيڪ فواق منوره نسه فغتهوان مريڪ ڪفد حڪوم شرع:

يغترتام - فواق يفتيدق ترِفلاجر

ڪدوا - فواق يفترفلاجر چارا بازه.

درفد جمله اورغ ۲ اسلام دسلوروه عالم اسلامي .
 فواق اين جوک اداله ۲ ترغاروه دغن
 فغارهن اورغ ۲ يفترفلاجر بايك يفترفلاجران
 باره اتو يفترفلاجران اسلام، تنافي دالم فرکارا
 يفتدکتهوي اد برهوبغ دغن اسلام مک مريک اکن
 توندوق کفد فيمغنين اورغ ۲ يفترفلاجر دغن اجارن
 اسلام، ادفون فرکارا يفتدق دافه دکتهوي تنغ
 فرهوبغغن دغن اسلام مک مريک اکن توندوق کفد
 فيمغنين کولغن يفترفلاجر چارا باره .

عالم علما اسلام امتله موده ممغاروهي فواق اين دغن
 رغوون دان مغارهکن مريک دغن فغارهن يفتبول
 افيل مريک دبري فهم دغن جلس بهوا تيف ۲ فرکارا
 يفت معنای کهدوفن ددنيا اداله برهوبغ دغن اسلام،
 دان بهوا ايمان مريک تيدق اکن سمغون ملينکن
 افکل سکل فرکارا دنيا دجالنکن داتس اساس حکوم
 شرع يفت سوچي مليا، تنافي عالم علماء اسلام ددالم
 کبايقکن نگري ۲ اسلام تله منچوايکن فواق عوام
 يفتسر جملهن اين دان تله بميارکنن مراتب ۲ ددالم
 کجاهيلن يفت ميبکن مريک ترکلينچير درفد اسلام
 دغن تيدق دسداري بهکن مريک ماسيه مندغ دبرين
 براد داتس کينارن، سبرن يفت منجادیکن مريک
 سه سکيمان يفتدسوتکن ايت تيدقله لاین درفد
 کچواين اورغ ۲ يفترتغووغجواب دالم فيازن اسلام
 دان کلماهن عالم علماء درفد منجالنکن سروان اسلام
 منوره فيازن يفت سمغون .

2- فواق يفترفلاجر چارا باره

فواق اين مليغوتي کبايقکن اورغ ۲ اسلام
 يفترفلاجر ددالم نگري ۲ اسلام، دان کبايقکن مريک
 ممغوپاي فنديقتن يفت سدرهان، تنافي بايق جوک
 داتارا مريک يفترفلاجر تيغکي دان داتاران بوله
 ددافتي اهلي ۲ کحاکيمن، لوبر ۲، دقور ۲، جروترا ۲،
 اهل ۲، فرسوراتن، اهل ۲ فنديقتن، اهل ۲ فنتدبيران،
 دان اهل ۲ سياه .
 فواق اين تله ترديدق منوره چارا باره، دان

کران ايت مک مريک تيدق مغهوي فریحال اوندغ ۲
 انلام ملينکن اف يفتدکتهوي اوله سئورغ مسلم
 بياس، دسيکن کادان يفت مغليلغين، يعني دسيکن
 دي تله چليق مات دان بسر فنجغ دالم فمليهاران ايو
 باف دان فنديقتن يفتراکام اسلام، کبايقکن مريک
 فول لبه کنل اکن چارا عبادت اورغ ۲ يونان دان
 رومان، دان لبه کنل اکن اوندغ ۲ دان فراتورن باره
 درفد مغهوي دریحال اسلام دان اوندغ ۲ اسلام .

داتارا فواق اين جوک کدافتن ددالم تيف ۲
 نگري اسلام اد براف اورغ يفتبوله ديلغ دغن
 جاري، ممغوپاي فغاجين خاص دالم سوات فروع
 حکوم شرع اتو ددالم سوات مسالهن، تنافي فغاجين
 مريک تنغ ايت اداله برفرغکن دان کرفکالي هان
 ساکي فغاجين يفت دغکل جوا، جارغ سکالي بوله
 ددافتي داتارا مريک يفت فهم اکن روح شريعت اسلام
 منوره حقيقتن يفت سبر، اتو ممغوپاي فغرتين يفتبول
 تنغ توجوان ۲ حکوم شرع دان اساس تمغه ترديرين .
 کولغن يفترفلاجر چارا باره اين، دان اورغ ۲
 يفت جاهل اکن اسلام دان شريعت اسلام دمکين ايت
 مريکيتيوله جوک يفت مغواساي دان ممغاروهي اومه
 اسلام، دان مغارهکن کتيمور دان کبارت، دان
 مريکيتيوله جوک يفت مواکيلي اسلام دان اومه ۲ انلام
 دفرسداغن داتارا بغسا .

انتوه کعاديلن ترهادف کولغن اين فرلو راسن
 کيت برکات: بهوا مسکيفون مريک تيدق برفتهوان
 تنغ شريعت اسلام تنافي مريک برجيوا اکام، برايمان
 دغن ايمان يفتدالم، منونیکن عبادت سقدر يفت مريک
 کتهوي، دان ممغوپاي فرسديان يفت بايك باکي ممفلاجري
 اف ۲ يفت مريک تيدق مغهوين، تنافي مريک تيدق
 سغورف ميسانه سنديري ددالم کتاب ۲ شريعت اسلام
 باکي ممغويل فغرتين تنغ مسئله ۲ يفت تيدق دهم،
 کران مريک تيدق کيسان ممجان، دان کران ميسانه
 ددالم کتاب ۲ ايت تيدق بکيتو موده ملينکن باکي
 اورغ يفتله ترلاتيه ممجان دالماس يفت لنجوه .
 کرفکالي جوک سئورغ فياسه مباح اکندي .

کتاب ۲ اکام، تنافي تيدق سمفي فتهوانن کفد معنی
 یغ حقیقی کران تیدق فهم تنغ اصطلاح ۲ شرع دان
 داسر علم اصول یهداتسن تردیری مذهب ۲ فقه. بابق
 اورغ یغتلہ برسکود ۲ هندق مٹکاجی شریعة اسلام
 تله بوتو فهمن دان هیلغ لپف عزم مریک دانتارا
 متن، شرح، دان حواشی کتاب ۲ ترسبوة. کالو مریک
 این مندافه کتاب ۲ اکام یقتروسن منوره چارا بهارو
 نسجای دافتلہ مریک مٹکاجی اکن شریعة اسلام،
 دان دافتلہ مریک فائده درفدان سرت بمبری فائده
 کفد اورغلاءین.

فوق یقترفلاجر چارا باره این جوک اد
 ممفویای دعوان ۲ یغ فلیق ترهادف اوندغ ۲ اسلام،
 بهکن دعوان ایت مٹکلیکن هاتی، ستهن مندعوا
 اسلام تیدق اد برسکوة فآوة دغن فرتدبیران دان
 نکارا، ستهن فول مندغ اسلام ساکی اکام دان
 کراجان، تنافي مریک مندعوا. بهوا اوندغ ۲ اسلام
 تیدق سسوی دغن ماس سکارغ دالم فرکارا ۲
 یغ معنای دنیا. ستهن فول مندغ بهوا اوندغ ۲ اسلام
 سسوی دغن زمان این. تنافي مریک مندعوا بهوا
 سته حکوم ۲۸ هان بوآه سمتارا سهاج مک تیدقله
 بوله دجالنکن دی فد هاری این. ستهن فول مندغ
 اوندغ ۲ اسلام سسوی دغن زمان این. دان حکوم ۲۸
 بر ککالن. تنافي مریک مندعوا بهوا سته حکوم ۲۸
 تیدق دافه دجالنکن منوره سکیمان یغ سمستین. کران
 تاکوآه منجادی کمارهن کفد کراجان ۲ اسیغ. ستهن
 لاکی مندعوا بهوا "فقه" اسلام اداله لبه بابق بر بالیک
 کفد بواهنیکران عالم علساء (اهل فقه) درفد بر بالیک
 کفد قرآن دان سنه.

اینله دعوان ۲ مریک یغتلہ مشهور ترهیه. فد
 حال سموان ایت ایاله دعوان ۲ یغتیدق برهرک:
 کران تربیتن درفد سوات فوق یغ تیدق متهوی
 اوندغ ۲ اسلام، دان سده تننو سیاف ۲ یغ جاهل اکن
 سوات فرکارا مک تیدقله لایق ای مٹککوم اکدی.
 کالو فون ای مٹککومکن مک حکومن ایت هان دغن
 مٹکان سهاج بوکنن دغن یقین، دان هان سوات دعوان

یغتیدق ممفویای دلیل.
 سبزن شکل دعوان ۲ ترسبوة اداله بر بالیک کفد
 دوا فرکارا:

فرتام: کجاهیلن تنغ شریعة اتو اوندغ ۲ اسلام.
 کدوا: ترفغاروهن مریک کفد فلاجران باره،
 دان هندق ممساکن فتهوان مریک برکآن اوندغ ۲
 بوتن مأنسی اتس اوندغ ۲ اسلام.

تیدق اد دلیل یغ ترغ یغ منجوقکن بکیمان
 رندهن دعوان ۲ ترسبوة لبه درفد فر تلغکاهن مریک
 سام سندیری، دان اف یهددعواکن اوله سوات فوق
 تله دبطلکن اوله فوق یغلاءین، دان مان ۲ یغتلہ
 ددیریکن اوله ستهن تله درنتوهکن اوله ستهن
 یغلاءین.

(رد اتو بنتاهن اتس دعوان ۲ این اکن دیارکن
 دالم کلوارن اکنداغ-ف)

3- فوق یقترفلاجر دغن فلاجران اسلام

فوق این برفغارود بسر داتس اومه ۲ اسلام.
 دالم فرکارا ۲ یغبرهوبغ دغن اکام. تنافي مالغن
 مریک تیدق ممفویای سبارغ کواس مرنته. همفیر ۲
 سما اورغ ۲۸ هان منجاوه جواتن فشرح ۲، امام ۲
 دان کورو ۲ اکام. کادغ ۲ اد جوک یغبرفلواغ
 مندودقکی جواتن کجاکیمن: تنافي مریک تیدق
 دبزنکن منجالنکن حکوم ملیکن دالم فرکارا ۲ اتو
 اوندغ ۲ شخصیه (فرسنل لاو). یأیت سترت اوندغ ۲
 نکاح کپوین، دان طلاق چرای.

سبلموم اوندغ ۲ ایروفه ماسوق کنگری ۲ اسلام.
 اداله فوق این ممفویای کواس فنود دالم شکل ۲۸.
 تنافي ستله ماسوقن اوندغ ۲ ترسبوة. مک فراتوران ۲
 بهارو تله منجادیکن مریک ترلتق ددالم سوات
 کاوسن یغ سمفیه، دان کواس مریک سدیکیه دمی
 سدیکیه مولای هیلغ سهفک هیلغ لپف سموان سکالی.
 حال یغدمکین تله بر فنجاعن سهفک تله منجادی
 فرکارا بیاس کفد مریک، دان کباپکن مریک تله

(دمبوغن فد موک 32)

مغل
 ددال
 دادک
 هیدو
 افیل
 عقل
 عالم
 عقل
 فرکا
 فرنه
 فلسفه
 موتو
 منجا
 منجا
 "توه
 یغرام
 مرپوه
 ت
 بهوا
 وجود
 مک

(سبوغن دري موک 18)

ديم ذاتس کجادين ايت بوکن کران سوک منريمان
تتافي سمات ۲ کران تيدق ترادي بمبواة اف ۲ لالو
مناهن هاتي .

فواق اين مندغ ديرين دان دفتدغ اوله اورغ ۲
اسلام عامن برتفکوغجواب کفد اسلام، کران مريک
له فهم اکن حکوم ۲، دان له برکسکوفن ميبلاش
درفد اورغلاءين؛ سکاليفون دان اد يغ مندغ بهوا
کجادين ۲ تله منتجوقکن دغن جلسن اکن کلساخن
فواق اين درفد ميبلا اسلام، دان بهوا کلساخن
ايت اداله دسيکن کماسوقکن اوندغ ۲ ايروقه دان
ککلی قرارن ددالم نگري ۲ اسلام، سرت تربغکالين
حکوم ۲ شرع . سهکک داغ بيراف کتورنن يغ سيله
برکتني دغن تيدق مغهوي اف ۲ فون دريحال حکوم
شرع، کچوالي يشرهوبغ دغن عباة دان فرکارا ۲
يغ مغنأي ديری سئورغ، دان سهکک اورغ ۲ جاهل
مبک بهوا اوندغ ۲ يغ ندغ برجالن ايت منوره
حکوم ۲ اسلام، اتو تيدق دانکارکن اوله اسلام .
منکل اورغ ۲ يفترفلاجر چارا باره فول ميبک بهوا
اسلام ايت اياله سوات اکام بوکن کراجان اتو فون
تيدق اد ددالمن سوات يغبوله دجادیکن ساکي الة
انتوءممرته دان ميلغکاراکن حال احوال مانسي .

امة ايلوق کيران عالم علماء مبري فتراغن يغ
جلسن برکنان حقيقة اسلام دان اوندغ ۲ کفد اورغ ۲
کيت يفترفلاجر دغن فلاجران باره، کران مريکيت
اورغ ۲ اسلام جوک، يغ ممفويأي فرديان يشأيک
باکي ممفلاجري اف ۲ يغ مريک تيدق مغهوين
دريحال اکام يغ مريک فلوق ايت .

فندوان

"تيف ۲ سوات ايت اد بهيان: تتافي بهيا اکام
اين اياله کتوا ۲ يغ جاهة"

- مقصود حديث شريف -

ملايهکن ديری ميباه دان منيمغ سديري اکن
اف ۲ چواغن فغاجين اسلام دري اصل اصول فونچان
يغ سجاتي، دان مغوحي اکن حجه ۲ دان جالن
فيکران سکل فمينا باغونن اسلام فد زمان ۲ يفتله
لالو ايت، سهکک مان کفواتن دان کلساخن کالو
۱۰ . فنديقن براجتهادله سديري دغن سفوه ۲ تناک
دان کبوليهن، استميو افييل اد سوات فرکارا يغ
مشکيل اتو افييل تريبه سوات مسئله يغهارو اتو
يغبرلاءين حال احوالن درفد يغ سه ۲ فد زمان
دهولو .

(10) تيف ۲ سئورغ اسلام استميو اورغ عالم اتو
علماء تيدقله سيکيا ميباساکن ديری برتقليد سهاج
فد سوا فرکارا اکام، يأت هان مغيکوة دغن تباد
اصول فرقسا دان تباد سياه سليديق لاکي اکن
کفوتسن دان فهامن اورغ يغدايکوة ايت ولو سياف
فون اورغن: تباد دهالوسي . سديري دليل ۲ دان
حجه ۲ مريکيت دان دتيمبکن سديري دري سکل
نکين . سبالیکن واجبله سلوم دتريما ايت دسليديق
دان دتينيغ دهولو اف ۲ فدافة مريکيت دغن
سفواس ۲، جک ددافي بنر دان برستوجو دغن
فنيماغن کيت سديري بهاروله دتريما؛ دان جک
ددافي تباد برستوجو دغن کناران اتو تباد مناسبه
دغن حال احوال بهارو يفتله مغوبهکن کدودفکن
مسئله ايت، مک دتولق اکندي دان دانجورکن يغ
بتول اتو يغ مناسبه . دغن دليل ۲ دان حجه ۲
کتراغن يغاد فد کيت سديري فول دري فيهق عقل
دان نقل .

کسيمفولنن برسديريله سراف بوليهن، بآيک
فد فرکارا دنيا اتو فد فرکارا اکام . فد سکل کرج
دان عمالن بواتله سديري، اوسهاکن سديري، جاغن
برکتئوغ کفد فرتولغن اورغ؛ فد فيکران دان
کفرچيان . فيکر سديري، تيمغ سديري، جاغن
برتقليد بوت . سکيله والسلام .